

Samuwel ena buka dolidolina

Lainuwanega

Buka matabudi 4 bi Samuwel ena buka dolidolina ba Israel bi Diuda edi waibadana titikunina ya geigei giuwe. Niga bukana dolidolina ya giugiuweda te Samuwel tana lava laukaina. Tana ba Israel lavedi edi tauwaitalapili kovikovina, tana taunana ġalibona dolidolidi labu Sol bi Devida buyobuyo dabedimo i ġinidi. Taunana aubaina niga bukana tana isanemo ai isa. Niga bukanemo Israel lavedi edi titikuna i giuwata saġe te Sol ena pekimo.

Elikana bi ena vanuwa lavedi

¹ Ifleim lavedi edi malagai Lama noponemo oloto ġemota isana Elikana i miyamiya. Tana ba Dupa ena tubulelesa Ifleim damnemo bi Lamataim-Dopim tauninemo i miyamiya. Bi Elikana ba Delom natuna. Bi Delom ba Eliġu natuna bi Eliġu ba Toġu natuna. Matabudi ba Elikana itaitana. ² Elikana mwanemwanena labu, Ana bi Penina. Penina tana libilibi i bewedi bi Ana ba i aipoi.

³ Kwalabu ġemoġemotaġa nopodimo Elikana ena dobu Lama i gose bi i nawanawa Sailomo, Maimaituwa ġaigailisina lauduneyena aubaina. Tana ġamoġamo i natomedi Maimaitua lisinemo bi sewasewa i gabugabudi. Ġome Sailomo BADA ena Pilisi labu a miyamiya bi BADA aubaina a waitaupaula. Tedi isedi ba Ġopini bi Piniyas, tedi

ba Eli natuntuna. ⁴ Sauginemo Elikana sewasewa i gabugabudi mulidimo ba tana soisoi ġesaudi ba mwanena Penina ma natunatuna i vıteyitedi. ⁵ Bi soisoi atuwaina ba mwanena Ana i vıteyite banina tana nuwana i vai kauwe. Bi BADA i vıyie te tana i aipoi. ⁶ Bi kota Penina sauga matabuna Ana i wai gwaigwaiye bi i vıyie te i wai dabauba kauwa banina BADA tana i vıyie te i aipoi. ⁷ Niga kauwina kwalabu matabuna mainana i tubutubuġa. Laġannemo tedi Sailomo BADA ena vanuwemo a saġa a nawanawa ba Penina enatau i vıyie te i waidabauba. Bi kota i vıyie te i ġaba bi mote i kanikani.

⁸ Kamaina bi Elikana mwanena i wai waita-layena gado, “Ana bai aubaina kwa ġabaġaba bai kauwina kwa wai nuwaboyae bi mote kuma kanikani, tam wai natuna kuma wai nuwaboyae? Tagu maibena libilibi 10, kwa kitagu bi ta miya.”

⁹⁻¹⁰ Laġan ġemota tedi BADA ena vanuwemo a kani kovi mulinemo, Ana ma nuwaboyana bi ma ġabana i miya moito bi BADA lisinenmo laupali i wai tubu. Mba ġome Pilisi Eli tana mataeta diyanemo ena ani miyamo i miyamiya. ¹¹ Kamaina bi Ana palimo i giuwapana gado, “Aee, Bada ġaiġailisi ġuletim, tagu em taupaula, egu nuwaboya kwa kita bi kuma kita kamaġegu. Bamoda tam gomana olotona kwa vıteġuna ba gomenina kaka yà vite munaġem, ena yawasana matabuna ba tam lisimmo bi dabana mote sima bwali.”*

* **1:11:** İslael lavedi edi vaivaimo, lava i saugana ba sauga matailina dabana mote sima bwali.

¹² Ana i laulaupali bi Eli tana Ana muduna i wai dagudaguna i kitakita waitete. ¹³ Tana nuwatauḡa gadinoponemo i laulaupali bi kalinana mote i kadidigi. Bi Eli i wai noḡota bena kage Ana i tego bu'uwa. ¹⁴ Taunana aubaina Eli i ḡasiyena gado, “Ei bai aubaina kuna tego bu'uwa bi niga ḡome kuna saḡa, niganana ani tego bu'uwa gaubidi kwai naḡasa bi em noḡota ya didimana munaḡa.”

¹⁵ Bi kota Ana, Eli i giuwena gado, “Mm pilisi, tagu mote yà tego bu'uwa, tagu mote biya e gauba bagibagidi e tegodi, tagu e nato BADA lisinemo e laulaupali. ¹⁶ Mote kuma noḡoti te tagu waivini kabakabaleyagu. Tagu bena e laulaupali bi kuna kitagu. Banina tagu ba ma nuwaboyagu e miyamiya mote ma nuwavisugu.”

¹⁷ Laḡannemo Eli mai i vaivaiye ba i giuwena gado, “Oo, kamaina Israel Maimaituwana ya sagum te ma nuwaubam kwa nawa. Bi lisinemo bai kunai baḡaena maso kalinam i vaiye bi i wai nuwaubam.”

¹⁸ Kamaina bi ena giu i wai munena gado, “Aee ebom kauwa bi em noḡotemo kwa noḡotigu.” Ḡome te i munaḡa i kani bi mote i wainuwaboya munaḡa.

¹⁹ Olaolala ḡesaunemo Elikana bi ena vanuwa lavedi vaitedi a kena moito makai bi Maimaituwa a lauduneye bi a munaḡa edi malagai Lama. Elikana mwanena Ana vaitena a kena bi BADA ena pali i vaiye. ²⁰ Kamaina bi ḡome Ana i bwaga bi natuna olotona i bewa bi i wai isana *Samuwel*,†

† **1:20:** Isa Samuwel banina ba Maimaituwa i waibaḡa.

banina BADA i waibağa te i vite.

Samuwel a vite kamağē BADA lisinemo

²¹ Elikana ena vanuwa lavedi vaitedi a nawa Sailo Malagainemo Maimaituwa lisinemo lausewasewa aubaina. Tana i giugiuwapana luvanemo mainana kwalabu matabuna a voivoiye.

²² Bi Ana mwanena i giuwena gado, “Vaitegu mote ta nawa gomana ya seda kaka. Tagu yà nawe Maimaituwa ena vanuwemo te ena yawasana tabutabuna ġome ya miya.”

²³ Elikana, Ana ena giu i waimunena gado, “Kamaina bai kuna noġoti te i visuna ba mainana kwa voiye bi kwa miya te gomana ya seda. Maimaituwa em giuwapa ya voiye te banina ya tubuğa.” Malagaimo i miya bi natuna i labe eete i waiseda.

²⁴ Tana i seda mulinemo tinana i waidoli nawe Sailomo, Maimaituwa ena vanuwemo. Nawanemo kau natuna ena kwalabu faiona, falawa baikina† bi waen dugina i legaudi. ²⁵ Edi lausewasewa mulinemo gomana a natome Eli lisinemo. ²⁶ Bi tinana i giuna gado, “Ebom BADA ena taupaula, tagu taunana wala diyammo e moito bi BADA lisinemo e laulaupali. ²⁷ Tagu wai natuna aubaina ei bağa bi bai e waibağaena i vitegu. ²⁸ Taunana aubaina niganana BADA yà vitevitem. Bi ena yawasana matabuna ba tam BADA lisimmo.” Bi ġome BADA a lauduneyē.

2

Ana ena kasağesage palina

† 1:24: Mba falawina baikina ba 10 kg luvana.

¹ Ana i laupali bi i giuna gado,
“Tagu, BADA lisinemo yà wai nuwavisu.

Tana ġailisi i vitegu.

Bi i waiyawasanigu aubaina yà wai nuwavisu.
Taunana aubaina egu ġaviya e gwaiyedi.

² Mote aiyai Waiyawa, mai tam BADA.

Bamo mote aiyai mai tam.

Mote aiyai ema muli tauavalina mai tam,
ema Maimaituwa.

³ Tagu e giu te nuwasaġasaġa giudi kwa kaisivudi.
Em nuwasaġasaġa giudi sa kovi.

Banina BADA, Maimaituwa mwali matabudi i
sibedi
bi tana kaka em kauwa matabuna yai ta-
lapiliyedi.

⁴ BADA, tam tauwaiġaviya ena alaġiya kunai
doukotokotodi.

Bi tam lava kaikaigwaġedi ġailisi kuna vitedi.

⁵ Tedi mabai a noġotidi te waikani guletidi ba
niganana sa bayau gulata.

Bi tedi mabai a noġotidi te kanikanipekidi ba
niganana mote kani sima peki.

Bi waivini aiaipoina ba libilibi 7 sa bewedi,
bi tana libilibi wapawapa i bewebewedina ba
niganana taunaġa ya miya.

⁶ BADA, tam peki bi yawasana tauvitena.

Tam lava dommo kwa sivusivu yovoġe bi
kwa solusolu waimoito munaġe.

⁷ BADA, tam lava ġesaudi kwa wai gomelidi

- bi ġesaudi kwa wai maulidi.
Bi ġesaudi kwa voyedi te sa yovoyovo gulata
bi ġesaudi kwa voyedi te sa saġasaġa gulata.
- ⁸ Tam wai yamoyamonidi gobusemo, miyemiyedi
kwa kaikailagetidi.
Tam lava malumaluwabidi venimo
miyemiyedi kwa kailagetidi.
Te ġalibona vaitedi ġemoġemotidi,
tedi edi ani miya ba gabu pounemo sa miya.
Dobu matabuna ba tam mabimmo.
Bi mwali matabudi edi gabu kauwemo kuna
sivudi.
- ⁹ Tam em lava wai patutudi ba kwa moimoito
galamedu.
Bi gebo tauvoyedi ba pekimo sa
launeġaneġa.
Lava taudiga edi ġailisimo mote bai simai
tubu.
- ¹⁰ Tam em ġaviya ba kwa kovoġidi.
Tam em medi galewaġa ya yovona mai
palele.
Tam dobu matabuna kwai talapiliye,
bi em ġalibona ġailisi kwa vite,
bi em buyobuyona kwa voye
te ya ġailisi gulata.”
- ¹¹ Kamaina bi Elikana ena vanuwa lavedi
vaitedi gomana a gose bi a munaġa Lama. Gome
Samuwel Sailomo i miya bi Maimaituwa aubaina
i noyanoya, pilisi Eli ena waibada gabulinemo.
*Samuwel i dididiga bi Maimaituwa ena noyamo
i waiwaisagu, Maimaituwa ena palai noponemo.
Maimaituwa bi lava edi waikitamo ba Samuwel,
lava yisuvisu kaukauwina. Bi Eli natunatuna labu
ba Pilisi bi gebogebo a voivoiye, taunana aubaina*

BADA taugiuwatana i giukamaḡe, Eli lisinemo te Eli ya giuwe te sauga ḡesaunemo BADA kaka libilibidi yai peki labuiyedi. Banina tana natunatuna gebo a voivoiyedi bi mote i kaka didimanidi. Eli ena tubulelesa mulimulidi ba valivaliudimo a peki kovi.

3

BADA Samuwel i yoge

¹ Laḡannemo Samuwel i wai ewali ba BADA aubaina i noyanoya Eli gabulinemo. Mba saugidimo BADA, laḡan visa ota nopodimo lava lisidimo i giugiu yovo bi i wai laubonidi.

² Eli matana ai gaḡugaḡu bi nuwedi paya bi dudubala ḡemota ena ani kenamo i kenakena.

³ Bi palai waiyawemo Maimaituwa ena kwadam i yanayana. Bi Samuwel ba waianina bogesina ena ani kena diyanemo i kenakena. ⁴ Kamaina bi BADA, Samuwel i binauwena gado, “Samuwel!” Ḡome Samuwel ena giu i wai munena gado, “Tagu niga.”

⁵ Kamaina bi i kena moito bi i velau i nawa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu ee?”

Bi Eli i giuwena gado, “Geḡa, tagu mote yà binauwem, ku munaḡa kwa kena bi Samuwel i munaḡa i kena.”

⁶ Bi BADA i binau munaḡana gado, “Samuwel!” Bi ḡome tana i kena moito te i munaḡa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu aubaina e nato.” Bi tana i giuwena gado, “Tagu mote yà binauwem, ku munaḡa kwa kena.”

⁷ Wala mote bamo mainana BADA, Samuwel lisinemo i giu yovo. Taunana aubaina mote kalinana i vaiye gone.

⁸ Kamaina bi BADA binau i wai faioni ba Samuwel i kena moito te i nawa Eli lisinemo bi i waitalayena gado, “Tam kuna binauwegu aubaina te e nato.” Bi gone kaka Eli nogota i vai te BADA, niga gomenina ya binabinauwe.

⁹ Kamaina bi Eli gomenina i giuwena gado, “Ku munağa kwa kena bi ya binau munağana ba niga mainana kwa giuwe, ‘BADA ku gagali em taupaula ya wai beyavaiya.’ Kamaina bi gomana i munağa ena ani kenamo bi i kena.

¹⁰ Bi gone te BADA i nato gomana diyanemo i moito, bi i binauna gado, “Samuwel, Samuwel mai dolinemo i giugiuna.” Bi Samuwel mağemota BADA ena giu i waimunena gado, “Ku giu, tagu em taupaula ya waibeyavaiya.”

¹¹ BADA i giuwena gado, “Tagu kaka kauwa wai nuwalovolovodi Israel lisidimo ya voyedi. Lağannemo ya voye bi giuna sa vaiyena ba sa tagugu. ¹² Tagu Eli bi ena vanuwa lavedi ya kovogidi, bai dolinemo e giugiuwena mainana ya vioye. ¹³ Tagu kaikana e giu te Eli ena vanuwa lavedi ya talapiliyedi. Banina tana natunatuna kauwa gebogebo otidi a voivoiyedi bi mote i lailai didimanidi. ¹⁴ Taunana aubaina e giuwapa te Eli ena vanuwa lavedi, edi lau sewasewa bi edi laupuyo gebo aubaina ba edi gebo mote ya ma nogotikamağedi.”

¹⁵ Kamaina bi Samuwel i kena te lağan i sako bi Maimaituwa ena vanuwa mataetidi i kaikamağedi. Bi tana, BADA bai i giugiuvitena ba Eli

giuwena i naile. ¹⁶ Kamaina bi Eli gomana i yoge bi i giuwena gado, “Natugu Samuwel.”

Bi Samuwel i giuna gado, “Tamagu bai, tagu niga.”

¹⁷ Bi Eli i waitalayena gado, “BADA bainewa i giuwem? Mote kuma nuwevi. Bamoda mwali matabuna i giugiuwemna mote kuma giuwegu ba Maimaituwa ya kovoği kauwem.”

¹⁸ Taunana aubaina Samuwel giu matabuna BADA i giugiuwena Eli i giuvite, mote bai ġesauna i sako waidavo. Kamaina bi Eli i giuna gado, “Tana taunana BADA, tana lisinemo bai i visuna ba ya voiye.”

¹⁹ Samuwel i dididiga ba BADA tana vaitena bi mwali matabudi i giugiuwedina ba banidi a tubu-tubuġa. ²⁰ Taunana aubaina Israel lavedi, Den malagainemo bi i nawa te Biyasiba malagaina palatina ba a sibe te Samuwel ba Maimaituwa taugiuwatana. ²¹ Sailo dobunemo laġan wapawapa BADA i laumaġata Samuwel lisinemo bi i giugiuwe.

8

Israel lavedi ġalibona aubaina ai baġa

¹ Sauginemo Samuwel i wai magula ba natunatuna labu i vinedi te Israel edi taulauetala.

² Tautuwaġa isana Diyouwelo bi tautasi isana ba Abisa bi tedi Biyasiba dobunemo a noyanoya.

³ Samuwel ena yawasana mote natunatuna a vai. Tedi giukauwa etana a pale bi mane vaina a ġoe aubaina, te gebo taukauwedi mulidimo a moimoito.

⁴ Taunana aubaina Israeḷ babadidi matabudi ai ġemotidi Samuwel lisinemo Lama malagainemo.

⁵ ☆ Bi tana a giuwena gado, “Tam kunai magula bi natunatum mote kivimġa sima nawanawa. Taunana aubaina ġalibona ġesauna kwa vine te ya lau etadoliyemaina, maibena dobu ġesaudi.”

⁶ Bi edi waibaġa Samuwel mote i wai nuwav-isuye, taunana aubaina i laupali BADA lisinemo.

⁷ Bi BADA i giuwena gado, “Baḯ sa waibaġayena ba matabuna kwa voiye. Tedi mote tam sima laulau kasaġaiġaiyem bi tagu. Tedi mote a ġoegu te tagu edi ġalibona. ⁸ Laġannemo Idipmo e kapotiyovodi ba tedi laġan matabuna a laulau kasaġaiġaiyegu bi maimaituwa ġesaudi a kaikaiwatedi. Taunana aubaina te niganana tam lisimmo mainana sa voivoiye. ⁹ Edi waibaġa aubaina kamaina te edi ġowana kwa voiye bi kwa tainuwataudi te laġannemo ġalibona yai badayemina ba lisimimo yai badateyala.”

¹⁰ Kamaina bi Samuwel, Maimaituwa ena giu lava i giuvitedi, mabai ġalibona a waibaġaena.

¹¹ Niga mainana i giuwedina gado, “Ġalibona yai badayemina ba niga mainana ya voiyemi: Tana natunatumi ololotodi ya legaudi te ena tauwaiġaviya. Bi ġesaudi ya voiyedi te seliot tauvelauyedi, ġesaudi osimo tauwaiġaviya bi ġesaudi seliot matedimo tauvelaudoli. ¹² Tana ġesaudi ya voiyedi te tauwaiġaviya 1,000 sai badayedi bi ġesaudi 50 sai badayedi. Bi kota ġesaudi yà voiyedi te ena daibimo sa noya bi ena kani tauaulina. Bi ġesaudi mada bi seliot taulau-

vevewanayedi. ¹³ Tana kota natunatumi wai-waivinidi ya voyedi te enaya taulaubuka bi falawa taugabudi bi ġesaudi bunama panepanedi tauvoyedi. ¹⁴ Tana emi daibimo kani visuvisudi, waen bi olip daibidi ya vaġaġalidi bi ena tauwaibabada ya vitedi. ¹⁵ Laġannemo peġapeġa bi waen votedi ko auli tavaitedina ba dubu 10 ko voyedi, te tana dubu ġemota ya vai bi ena tauwaibabada bi ena taupaula lisidimo ya soiye. ¹⁶ Tana emi ololoto bi emi waiwaivini ya legaudi te aubaina sai taupaula bi kota emi bulumakau bi emi donki ya legaudi te ena noya sa voye. ¹⁷ Bi laġannemo emi sipu bi emi gouti dubudi 10 ko voyedina ba tana dubu ġemota ya vai bi ya voyemi te aubaina ko noya. ¹⁸ Mba laġannemo kaka ġalibonana, niga kauwidi matabudi yà voyedi. Bi BADA lisinemo sagu koi baġaena ba mote ima sagumi.”

¹⁹ Ġome lava Samuwel ena giuvavasāġa vaiyena a daboka bi a giuna gado, “Geġa! Tama ka ġoeġoena ġalibona yai badaemai. ²⁰ Te ya lau etadoliyemai bi aubaimai ya waiġaviya maibena dobu ġesaudi.”

²¹ Kamaina bi Samuwel lava edi giu matabudi Maimaituwa i giuvite. ²² Bi Maimaituwa i giuwena gado, “Kamaina edi ġowana aubaina ġalibona ku vitedi.”

9

Ġalibona Sol

¹ Bendiman ena dammo ba oloto waiguyauna, isana Kis. Bi Kis tamana Abiel, itana ba Diyelo bi

nosina ba Bekolat. Tedi edi magula ba Apila, tana Bendiman damnemo. Bendiman ena dammo oloto laukaina, isana Kis. ² Bi natuna Sol ewalina i visu kauwa, mote mai Israel oloolotodi ġesaudi mai kitedi. Tana ba oloto lofalofana bi ena lava i nadonado tawedi.

³ Sauga ġemota Kis ena donki a gwegwe. Taunana aubaina natuna Sol i giuwena gado, “Tam, taupaula kwai doli bi ko nawa donki ko tavuġedi.”

Sol bi ena taupaula a nawa donki a tavuġedina ba i lofa gulata bi bamo mote a banavidi. Taunana aubaina a nawa taugiuwatana, Samuwel lisinemo bi ai talaye te bamo ġome maso a nawa bi donki a tavuġedi.

¹⁵ Bokina mainana Sol, Samuwel lisinemo ya tavana bi BADA Samuwel i giuwena gado, ¹⁶ “Bokina niga mai suwelinemo tagu kaka Bendiman damnemo oloto yà giukamaġe lisimmo. Te dabanemo buyobuyo kwa ġini banina tagu e vine te egu lava Israel, yai badayedi. Tana kaka Filistiya lavedi nimedimo, yai yawasanidi. Tagu egu lava edi pilipili e kitedi bi e vaiyedi te sagu sa waibaġaye.”

10

¹ Kamaina bi Samuwel olip masina dugina i vai bi Sol dabanemo i ġini, i wai suluve bi i giuwena gado, “BADA i vinem te ena lava Israel kwai badayedi. ² Sol kwa nawana ba olooloto labu Leitsel ani dobona diyanemo kwa banavidi Diyeldamo Bendiman ena malagai palatinemo. Tedi kaka niga mainana sa giuwem, ‘Mba donkidi

kuna tavutavuḡedina ba a banavidi, taunana aubaina tamam mote ima noḡonoḡotidi. Tana i wai nuwaboyaem bi, ya giugiuna gado, “Bainewa natugu yà banavi?”

⁵ Samuwel i giuwena gado, “Muligā kaka kwa nawana Maimaituwa ena oyamo bi ḡome ba Fil-istiya edi tauwaiḡaviya a lauḡalavu. Bi laḡannemo malagainemo nuwam tava ba taugiuwatana dubuna ani laudune gabunemo bi sa yovoyovona kwa banavidi. Tedi ba gita tabudi bi tabudi a legaudi, maibena laiya, tambalin, flut bi ḡap sa waibeyakuluḡedi bi binaumo BADA giuna sa giugiuwe. ⁶ Mba laḡannemo BADA Aluwina yai wanavum te Maimaituwa giuna kwa giuwe. Bi Maimaituwa ya laivalium te lava tabu otim kwa tubuḡa. ⁷ Laḡannemo niga matailidi mulidimo ba Maimaituwa ya sagum te ena lauetadolimo ena noya kwa voiye.

⁸ “Bi kwa gei nawa Gilgal malagainemo bi tagu ḡome yà banavim te ḡamoḡamo yài pekidi bi yà gabudi lausewasewa aubaina Maimaituwa lisinemo. Bi ḡamoḡamo ḡesaudi ba kaniḡemota aubaina yà vitem. Laḡan 7 nopodimo tam ḡome kwai laba te tagu yà tava, kaka yà giuwem te bai kwa voiye.”

Samuwel Sol i wainoyanoyae te Israel lavedi edi ḡalibona

⁹ Ḗome Sol i tauvitale bi Samuwel i gosegose ba Maimaituwa Aluwina i wai wanavu bi i laivaliu te lava tabuotina i tubuḡa. Mba laḡannemo Samuwel bai i giugiuwena banina i tubuḡa.

¹⁰ Laḡannemo Sol bi ena taupaula Maimaituwa

ena oyamo a tavatava ba kauwa niga mainana i tubuḡa: Tedi taugiuwatana dubuna a kitedi a natonato lisidimo, te Maimaituwa Aluwina Sol i waiwanavu bi tana kota Maimaituwa giuna i gagaliye. ¹¹ Laḡannemo Sol tausibena a kita te BADA giuna i gagagaliye ba tedi a tagugu bi a giuna gado, “Emala, niga Kis natuna niganana taugiuwatana i tubuḡa, ee?”

¹² Bi ḡome lava ḡesauna i moimoitona i giuna gado, “Niga giuna, *Tamana mote taugiuwatana* ko kaisako, mba kaiyovu. Ḡemoḡemotina lava yababa yaila taugiuwatana.” ¹³ Laḡannemo Sol BADA giunemo gagali i wai waikovi ba i saḡa i nawa anilaudune gabunemo.

¹⁴ Bi Sol madiyana,* Sol ena taupaula vaitena i banavidi bi i wai talayedina gado, “Bamo kona miyamiya?”

Sol i giuwena gado, “Tama donki ke tavu-tavuḡedi. Bi kei tavutavu kasaḡa taunana aubaina ke nawa Samuwel lisinemo bi kei talaeye te donkidi bamo ḡome.”

¹⁵ Bi Sol madiyana i wai talayena gado, “Samuwel bai i giuwem?”

¹⁶ Tana madiyana ena giu i waimunena gado, “Tana i giuwegu te lava ḡesauna kaikana donkidi i banavidi.” Samuwel, Sol i giuwaimaḡati te tana Israel lavedi edi ḡalibona. Bi Sol mba giuna mote madiyana i tainuwatau.

¹⁷ Niga kauwina mulinemo Samuwel Israel lavedi matabudi i giuwedi te a nawa Misfa malagainemo, BADA giuna vaiyena aubaina. ¹⁸ Ḡome

* **10:14:** Niga olotona ba Kis tasina, Sol madiyana.

a tava bi Samuwel i giuwena gado, “BADA, Israel edi Maimaituwa niga mainana i giuwemi. Temi Israel lavemi Idip edi waibadamo kona wainuwatoi bi dobu ġesaudi lavedi a kaka pilipilimi. Bi e kapotiyovomi te niga dobunemo e tavaitemi. ¹⁹ Tagu taunana Maimaituwa, emi pilipilimo bi emi wainuwatoimo ei yawasanimi. Temi kona dabokegu bi kona giuna gado, ‘Tama ġalibona ka ġoeġoe te yai badayemai!’ Taunana aubaina matabumi emi kalinaġa bi emi damġa koi ġemotimi tagu emi BADA lisigumo.”

²⁰ Kamaina bi Samuwel tana Israel lavedi dam ġemoġemotaġa i giuwedi a nato bi damdi nopodimo Bendiman damna i vine. ²¹ Bi kota Samuwel Bendiman damna i giuwedi a nato bi Matili ena vanuwa lavedi nopodimo BADA, Kis natuna Sol i vine. Bi ġome lava ai tavutavu bi tana mote a banavi. ²² Kamaina bi BADA ai talayena gado, “BADA, Sol bamo?” Bi BADA edi giu i wai munena gado, “Tana kani ani waidubudimo ya kankandavona.”

²³ Kamaina bi a velau a nawa, Sol a tavuġe. A banavi bi ai doli natome lava matedimo bi tana i lofa gulata te lava matabudi ba dabayalona palatina. ²⁴ Kamaina bi Samuwel lava matabudi i giuwedina gado, “Niga taunana olotona BADA i vine te emi ġalibona. Israel lavada nopodemo mote mai bamo olooloto ġesaudi mainana!” Bi lava matabudi a binauna gado, “Ġalibonana kwal-abu wapawapa mainana ya miya.”

11

Israel lavedi Sol ena waibada ai taladidi

¹⁴ Muligā Samuwel Israel lavedi i giuwedina gado, “Ko nato ta nawa Gilgalmo bi eda galibona ta laivaliu munaḡe. ¹⁵ Taunana aubaina matabudi a nawa Gilgalmo bi BADA a lauduneye bi Sol a laivaliu munaḡe te edi galibona. Bi ḡome ḡamoḡamo ḡesaudi kaniḡemota aubaina Bada lisinemo a lausewasewayedi bi matabudi a kani ḡemota. Ḡome Sol bi Israel lavedi ai nuwa ḡemota.”

13

Sol Maimaituwa i laukasaḡaiḡaiye

Laḡannemo Sol ena kwalabu 30 bi a vine te galibona. Sol Israel ediya tauwaiḡaviya i lau etadoliyedi bi Amon lavedi vaitedi ai ḡaviya bi a lau yovoḡedi. Mulinemo kota Pilistain lavedi vaitedi ai ḡaviya bi lavedi edi tauwaiḡaviya ba a wapa gulata. Taunana aubaina Israel lavedi a naila. Bi Sol, Samuwel i labelabe te maso i nato bi Maimaituwa lisinemo i lausewasewa, kaka maso a nawa ai ḡaviya. Bi Samuwel mote i nato makai, aubaina te Sol taunaḡa i lausewasewa Maimaituwa lisinemo. Taunana aubaina Maimaituwa i medi.

¹³ Samuwel, Sol i giuwena gado, “Tam mote ku nuwauyauya. Bi mote BADA em Maimaituwa ena waigake ku kaiwata bi ku voteyeteye maso ba i waianinem te em tubulelesa vaitedi kona lauetaḡoli nonoḡa. ¹⁴ ✧Bi niganana te noi i saḡa i nawana mote kuma lauetaḡoli, banina BADA lava ya tavutavuḡena ena noḡota mai tana ena noḡota. Banina tam mote Maimaituwa ku kaiwata kauwe. Taunana aubaina epaiyanim

kaikana lavana i vine te tana ena lava ya laue-tadoliyedi.”

15

Maimaituwa Sol i daboke te mote imai bada munaḡa

¹ ✧ Muliḡa Samuwel, Sol i giuwena gado, “Tagu, BADA i giukamaḡegu te buyobuyo dabammo e ḡini te tam ḡalibona Israel lavedi kwai badaedi. Taunana aubaina niganana BADA kalinana kwa vaiye. ² ✧ BADA ḡaiḡailisi guletina i giuna gado, ‘Laḡannemo Israel lavedi Idipmo bi a natonato ba Amelek lavedi a suluvaiddi, taunana aubaina niganana lavedi yà kovogiddi. ³ Kwa nawa bi Amelek lavedi kwai ḡaviyedi bi edi ḡonaḡona matabudi kwa kagebogebody. Mote bai ḡesauna kuma gose, olooloto, waiwaivini, libilibi bi libilibi meymeyedi matabudi kwai peki kovidi. Bi kota kau, sipu, kamelo bi donki vaitedi kwai pekidi.”

⁴ Kamaina bi Sol giu i giukamaḡe ena tauwaiḡaviya lisidimo te Telaim malagainemo sai ḡemotidi. Tauwaiḡaviya Diuda damnemo a natona, wapedi ba 10 tausan. Bi tauwaiḡaviya Israel damdi nopodiḡa a natona ba 200 tausan.

⁷ Ḡome tedi Avila malagainemo waiḡaviya ai tubu bi a ḡosa nawedi te Sula malagainemo a tavaitedi. Bi malagai Sula ba Idip diyanemo aibeu yawannemo. Sol ena tauwaiḡaviya i laue-tadoliyedi bi Amelek lavedi a suluvaiddi bi a lauyovogedi. ⁸ Tedi Amelek edi ḡalibona Agag a pani bi ena lava matabudi ai peki kovidi. ⁹ Sol

ena tauwaiḡaviya waitedi Agag a pani bi mote ai peki. Sipu, kau bi kota kau lauewalidi bi mwali ḡesaudi visuvisudi waitedi mote a kagebogebody. Ḡamoḡamo bi ḡonaḡona ḡesaudi mote edi ḡowana taudidi a kagebogebody.

¹⁰ Bi BADA, Samuwel i giuwena gado,
¹¹ “Niganana Sol lisinemo ei uvala bai aubaina e voiye te ḡalibona bi niganana i dabokegu bi egu giuvavasāḡa mote i kaiwata.” Ḡome BADA kalinana Samuwel i vaivaiye ba Sol nuwana i poyae bi i laupali malasako BADA lisinemo.

¹² Olaolala kaikana Samuwel i modina Sol i tavuḡe. Bi lava ḡesauna tana i giuwena gado, “Sol ba i nawa Kamel tauninemo. Bi ḡome matailla ḡakimina i wai moitona ba isana vatona aubaina bi ḡome te i munaḡa Gilgalmo.”

¹³ Laḡannemo Samuwel, Sol i banabanavi ba Sol i giuwena gado, “BADA ya kavisuvisum. BADA ena giuvavasāḡa matabuna e voiye kovi.”

¹⁴ Samuwel ena giu i wai munena gado, “Kuna giu te giuvavasāḡa kuna kaiwata kauwe, bi bainewa te sipu bi kau kalinedi yà vaivaiyedi?”

¹⁵ Bi Sol i giuwena gado, “Egu tauwaiḡaviya mba ḡamoḡamodi Amalek lavedi lisidimo a legaudi. Tedi sipu bi kau laukaidi a sivuliyedi, te BADA em Maimaituwa lisinemo ani lausewasewa. Bi ḡesaudi ba kei peki kovid.”

¹⁶ Kamaina bi Samuwel, Sol i giuwena gado, “Ku miya moimoisili, kage dudubalinemo BADA i giuwegu bi bai i giugiuweguna yà tainuwataum.”

Bi Sol i wai talayena gado, “Bainewa i giuwem?”

¹⁷ Bi Samuwel i giuwena gado, “Sol tam mote lava yababa, tam niganana Israel lavedi edi bada.

BADA i vinem bi buyobuyo dabammo i ġini te edi ġalibona. ¹⁸ Tam i giuvavasagēm bi i giukamaġem te Amelek, lavedi edi kauwa gebogebodi maso kunai dougoseġosed. Tana i giuwem te maso kunai ġaviyedina eete kunai peki kovidi. ¹⁹ Bai aubaina mote BADA ku voteyeteye? Tana i giuwem te ġaviya noponemo mote maso edi bai ġesauna ku vai. Bi geġa te tam noġotimmo niga mwalidi kuna legaudi bi BADA matanemo gebo kuna voiye.”

²⁰ Sol, Samuwel ena giu i waimunena gado, “Tagu BADA bena e voteyeteye. Tana i giu vavasagēgu te e nawa bi Amelek lavedi e ġosa kovidi bi edi ġalibona Agag e natome. ²¹ Bi egu tauwaiġaviya tedi sipu bi kau visuvisudi a legaudi bi mote ai pekidi. Bi Gilgalmo a natomedi BADA emi Maimaituwa lisinemo lausewasewa aubaina.”

²² Gome Samuwel i giuwena gado, “Sol bamo taunana BADA ya wainuwavisuwe? Ġamoġamo sa gabudi bi BADA lisinemo sa laulau sewasewana, ee BADA lisinemo waikalinakabi?” Kuna sibe ee geġa, te waikalinakabi i saġa gulata kaka ġamoġamo sa laulau sewasewayedina. Giukauwa te BADA waikalinakabiyena ba i tausagana kaka lausewasewa. Tana kalinana vaiye watawatana ba i visu gulatana kaka soisoi sipu* laukaidi sa laulau sewasewayedina.

²³ “Bamoda lava BADA sa laulau kasaġaiġaiyena ba luvana maibena yabune ee bwalau. Lava nuwanuwa saġesaġedi BADA matanemo ba mai koikoitau taulauduneyedi. Kuna kita Sol, tam

* **15:22:** Mba laġandimo sipu lauewalidi laukaidi a laulausewasewayedi.

BADA ena giuvavasagā kuna daboke, taunana aubaina i dabokem te mote kumai ḡalibona munaḡa.”

²⁷ ✧ Laḡannemo Samuwel i tauvitale te maso i modina ba Sol i miya moito te Samuwel ena gala isunemo i kabi te i solulisi. ²⁸ Bi Samuwel i giuwena gado, “Tam egu gala kuna lisina mainana kota BADA em waibada i lisi kamaḡe bi lava ḡesauna i vite. Niga lavana ba i visuna kaka tam. ²⁹ Israel edi Maimaituwa miyamiya nonoḡina bai i giugiuwena ba mote imai geḡa bi kamaina te ya tubuḡa. Tana mote lava ota te ena noḡota ya vitale.”

³⁴ Ḡome te Samuwel i nawa ena malagai Lama bi Sol i munaḡa ena ani miya Gibeyamo. ³⁵ Samuwel bainewa i miyana lofana, Sol mote bamo i kita munaḡe bi laḡannemo i noḡonoḡoti ba i wai nuwaboyae. BADA i wai uvala te Sol i voiye te Israel edi ḡalibona.

16

BADA Deivida i vine te ḡalibona

¹ BADA Samuwel i giuwena gado, “Sol kwaala wainuwaboyae, tagu kaikana Israel edi ḡalibonana e kita kamaḡe. Samuwel olip masina kwagina kwa vai bi kwa nawa Betliḡemmo oloto isana Diyesi lisinemo. Tagu natunatunemo ḡalibona e vine te Sol epaiyanina.”

² Samuwel i waitalana gado, “Bainewa yà nawa? Sol giugu ima vaiye bi imai pekigu?” BADA i giuwena gado, “Kau gubuna waivinina

kwa vai bi kwa giuna gado, ‘E nato BADA lisinemo lausewasewa aubaina.”

³ Mba lausewasewanemo Diyesi kwa giuvai bi ya giuwem te bai kwa voiye. Laḡannemo natuna e vinevinena yai lovemna ba taunana dabanemo buyobuyo kwa ḡini te mataila, tagu egu vinevine.

⁴ Samuwel i nawa Betliḡemmo bi BADA i giugiuwena mainana i voiye. Ḡome malagai babadidi i banabanavidi ba a naila bi a giuwena gado, “Tam manuwaubam kuna tava, ee?”

⁵ Bi tana edi giu i waimunena gado, “Bena manuwaubagu e tava BADA lisinemo lausewasewa aubaina. Ko vononoḡa munaḡemi bi ko nato vaitegu ta lausewasewa.” Bi kota Diyesi ma natunatuna i giuwedi te a vononoḡedi kaka lausewasewa aubaina i giuvaidi.

⁶ Laḡannemo a tavatava ba Samuwel, Diyesi natuna tautuwaḡa Eliyab i kita bi i wainoḡotana gado, “Giukauwa te BADA matanemo, niga olo-tona ba ena ḡalibona vinevinena.”

⁷ Bi BADA Samuwel i giuwena gado, “Tagu mote tana ei anine, tubuḡina ena visu ee ena lofa kuma kitakita. Lava edi wai kitamo mote mai tagu yàma wai kita. Lava ba lava tubuḡina sa kitakita bi tagu ba lava nopona yà kitakita.”

¹⁰ Kamaina bi Diyesi natunatuna 7 i giuwedi a nawa Samuwel lisinemo. Bi Samuwel, Diyesi i giuwena gado, “BADA mote bamo niga ewaewalidi nopodimo ḡesauna i vine.” ¹¹ Bi i waitalayena gado, “Niga natunatumdi kamaina?”

Bi Diyesi ena giu i waimunena gado, “Natugu damodamona ba sipu ya kitakita watedi.”

Bi Samuwel, Diyesi i giuwena gado, “Natum ġesauna kwa giukamaġe te yai doli natome, kaka ta miyatulu. Bi laġannemo gomana i tavana, kaka ta miya bi ta kani.”

¹² Kamaina bi Diyesi natunatuna ġesaudi i giukamaġedi te Deivida ai doli tavaite. Tana ewali kitana visuvisuna bi wai matakamokamotina.

Ġome BADA, Samuwel i giuwena gado, “Ee, tana taunana, kwa nawa bi buyobuyo dabanemo kwa ġini.”

¹³ Tana tuwatuwaġana a kitakita bi Samuwel masi kwagina i vai bi Deivida dabanemo buyobuyo i ġini. Mba sauginemo te noi i saġa i nawana ba Maimaituwa Aluwina Deivida nopona i waiwanavu. Kamaina bi Samuwel i munāġa ena malagai Lamamo.

¹⁴ Mba kauwina i tubutubuġa ba BADA Aluwina Sol i potiyovo kamaġe. Bi BADA aluwa gebogebona i wai anine te i sola saġa gabu i vai bi i voiye te ena yawasana i lolalola.

18

Deivida Sol enaya tauwaiġaviya i tubuġa.

Sol Deivida i unule

⁵ Sol, Deivida i giukamaġe tauwaiġaviya tabudi bi tabudi lisidimo bi tana i waiġaviya kauwa. Taunana aubaina i sakosaġena tauwaiġaviya edi bada. Niga kauwinemo lava matabudi bi Sol ena tauwaiġaviya babadidi ai nuwavisu gulata.

⁶ Deivida Filistiya edi ġaviya badana Golaiet i wai peki. Laġannemo tauwaiġaviya a munamunaġa malagaimo ba Israel waivinidi malagai nopodiġa a tava ġalibona Sol aubiga voyainemo. Tedi

gita kitedi tabudi bi tabudi tambalin waitedi ai
beyakulugedi bi mayasisidi a weya bi a bigabiga.

⁷ Mba waivinidi mayasisidi a weyaweyana gado,
“Sol tana gaviya 1,000 i waipekidi,

Bi Deivida tana 10,000 i waipekidi.”

⁸ Sol mba giudimo mote i wainuwavisu, tau-
nana aubaina i medi gulata. Bi i wainogotana
gado, “Tedi Deivida isana sa kaikailageti bi sa
giugiu te gaviya 10,000 i waipekidi bi tagu gaviya
1,000 ota ei pekidi. Muliga male tana sa sako sage
te edi galibona.” ⁹ Gome bi noi i nawana ba Sol,
Deivida unulena i waitubu.

*Niga kauwidi mulidimo Sol, Deivida i mediye bi i
goegoe te maso i wai peki. Sol natuna Diyonatan,
Deivida i giuwe te tamana ya goegoe te yai peki,
taunana aubaina Deivida i velau i nawa dobu
gesaudimo te Sol ya kandavone.*

21

Agimelek Deivida i sagu

¹ ☆ Deivida i nawa malagai isana Nob, Pilisi
Agimelek kitana aubaina. Lagannemo Agimelek i
laupotiyovo Deivida augiuvainemo ba i naila bi
i giuna gado, “Ei bai aubaina niga gome taumga
kuna nato?”

² Bi Deivida Pilisi Agimelek i giuwena gado,
“Tagu galibona i giukamaegu e nato te kauwa
gesauna ya voiye. Bi i giuweguna gado, ‘Bai
e giuwem bi kwa nawanawana ba mote aiyai
kuma giuwe.’ Bi egu tauwai gaviya e giuwedi
te modomodo gesaunemo tagu sa labelabegu bi

ḡome kaka kaitaubanava. ³ Aḡimelek lisimmo niganana bai ya kenakena ee geḡa, te kwa vitegu? Buledi 5 ee bai ḡesauna te kwa vitegu yà kani.”

⁴ ☆Bi Aḡimelek i giuwena gado, “Tama mote buledi ota lisimaimo bi buledi waiyawa taunana ya kenakena. Bamo te em tauwaiḡaviya bi mote waivini waitedi a kena ba ḡemoḡemotina kwa vai bi em tauwaiḡaviya waitedi ko kani.”

⁵ Bi Deivida Pilisi ena giu i waimunena gado, “Giukauwa, tama mote waivini waitedi ka kena. Laḡannemo tama ḡaviya aubaina ke potiyovona ba egu tauwaiḡaviya sa gei kavisuvisu munaḡedi kaka waiḡaviya aubaina ka potiyovo. Bi kota ka vivile munaḡemai kaka, ḡalibona ya giukamaḡemai te noya ka voiye.” ⁶ Pilisi lisinemo mote bamo kani, taunana aubaina Aḡimelek buledi waiyawa i vai te Deivida i vite bi buledi valivali-una wadubona i wai epaiyani. Niga taudidi palai Waiyawa noponemo kenekenedi.

31

Sol ena peki

¹ Mba laḡannemo Filistiya lavedi Gilbowa Oyanemo Israel lavedi ai ḡaviyedi. Israel edi tauwaiḡaviya oloolotodi ba Filistiya lavedi a naile kamaḡedi bi Filistiya a miya moito te Israel lavedi wapewapedi ai pekidi. ² Bi kota Sol ma natunatuna a kwaviwatedi te Diyonatan, Abinadab bi Melkisuwa ai pekidi. ³ Bi Sol kana ḡaviya a moito gudu bi a lau pawasi te kelo dididiga i vai.

⁴ Kamaina bi Sol ena tauwaiḡaviya bi kota ena mada tauavalina i giuwena gado, “Em kepata kwa soluvai bi kwai pekigu! Mote yà ḡoe te Filistiya lavedi Maimaituwa mote tausibena, sai namaḡegu bi sai pekigu.” Bi ena pawasi tauavalina Sol waipekina i naile.

Ḡome Sol ena kepata i soluvai bi taunaḡa bwanemo i gwali bi i kuluva te i waisuna munaḡe.
⁵ Laḡannemo Sol ena pawasi tauavalina i kita te i peki ba mainana taunaḡa i waipeki munaḡe.

Buk Baibel long Kakabai
Portions of the Holy Bible in the Kakabai language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Kakabai long Niugini

copyright © 2010-2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kakabai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8614ef9e-7279-5fda-a20a-4c1b45b2f51a